

سفیر اسبق ایران در انگلیس در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

خارجی‌ها با موج سواری روی اعتراضات، مشکلات مردم را به حاشیه بردند

گوش دهد و رفع اشکال کند.

⬢ ترامپ با موج‌سواری روی اعتراضات مشکلات مردم را به حاشیه برد

برخی از افراد و گروه‌ها در این اعتراضات روی موج اعتراضات مردمی سوار شدند و تلاش کردند از آب گل‌آلود ماهی مقصود خود را صید کنند که در واقع خواسته‌های آنان ربطی به مردم و مشکلات مردم نداشت، که ترامپ یک نمونه آن است. آنها به‌عنوان اینکه سنگ مردم را به سینه بزنند وارد این فضا شدند و شعارهایی دادند که از جنس اعتراضات واقعی مردم نبود.

⬢ ترامپ در سازمان ملل منزوی شده است

اشکالاتی که مردم دارند، در واقع دیده نشده است. یعنی به‌رغم اینکه مردم اعتراضاتی داشته و دارند، ولی با دیدن این اوضاع پا پس کشیدند و موضوع را به وقت دیگری موکول کرده‌اند تا در شرایط مناسب‌تری از سوی حاکمیت، به خواسته‌هایشان توجه شود، اما در سوی دیگر امثال ترامپ سعی کردند از موج نارضایتی مردم جدا کتر بهره را برده بر موج سوار شوند و ماهی مطلوب خود را از این آب گل‌آلود صید کنند. خوشبختانه در سطوح بین‌المللی به او فهماندند که شورای امنیت جای این نوع خصومت‌های شخصی نیست و او در سطح بین‌المللی منزوی شده است. سران کشورهای مهم اروپایی در مقابل آمریکا موضع گرفتند و بی‌پایه دادند و مسئول روابط خارجی اتحادیه اروپایی محکم از برجام و ایران حمایت کرده است، بنابراین ترامپ به دنبال راه دیگری، مثل حقوق بشر است تا فشار را بر ایران افزایش دهد.

همین‌طور که وزرای کشور و اطلاعات گزارش خود را در مجلس ارائه دادند، یکسری سرویس‌های جاسوسی منطقه و آمریکا و برخی از این کشورها در این اغتشاشات دست داشتند و منبع خارجی داشته است. تحلیل شما در این باره چیست؟

تصمیم به خروج از برجام را به کنگره واگذار کرد که آنها هم دوباره توپ را به میدان اوپاما برگرداندند. رئیس‌جمهور آمریکا تا امروز عدم تعهد و پایبندی خود را به بسیاری از تعهدات آمریکا نسبت به دیگران نشان داده و از جمله به دلیل آنکه از دستاوردهای برجام برای ایران ناراضی است، به موسسات مالی و بانکی فشار آورده است که با ایران کار نکنند، لذا عملاً از ناحیه آمریکا ایران منتفع نشده است و قاعدتاً انتقادهای ایران و دیگر کشورهای مشارکت‌کننده در برجام به سوی آمریکا نشانه رفته است که چرا این چنین اقدام می‌کند؟ ولی ایران به احتمال زیاد حجم مراداتش با آمریکا کم است، در صورت خروج آمریکا از برجام تأثیر کمی بر امور فعلی ما خواهد داشت.

تحلیل شما از ۱۲ ژانویه چیست؟ در آن روز چه اتفاقی رخ می‌دهد؟

فکر می‌کنم ترامپ تصمیم خروج آمریکا از آمریکا تحت فشار خواهد بود و در همین راستا ترامپ مهلت و بهانه دیگری برای اعلام نظرش می‌تراشد. آمریکا بیشتر به دنبال فشار و جو روانی علیه ایران است تا اینکه بخواهد وارد جریان اجرایی علیه ایران شوند.

⬢ جدایی اروپا به‌عنوان متحد سنتی از آمریکا

نمونه بارز آن سیاست‌های آمریکا در منطقه ماست. آمریکا تلاش می‌کند منطقه را با ایران هراسی بحرانی نشان دهد تا کشورهای منطقه با او قرارداد ببندند و پول‌های کلان را به او بدهند. اما باز دیگر تأکید می‌کنم که آمریکا امروز تنها و منزوی مانده است و متحدان سنتی او که اروپاییان هستند اصلاً با او همراهی نکرده‌اند و این وضعیت را باید ناشی از فشار اسرائیل و لابی صهیونیستی بر دولت ترامپ بدانیم.

فرانسه، انگلیس، هلند، چین و روسیه نیز از همراهی با آمریکا سر باز زدند، در حالی که اینها متحدان سنتی آمریکا هستند. در چنین وضعیتی اگر ترامپ از برجام خارج شود به لحاظ حقوقی ما دی‌حق هستیم که اعتراض خود را اعلام و تبعات این امر را یادآوری کنیم.

⬢ کشورهای اروپایی در بعد بین‌المللی متعهدتر از آمریکا هستند

چه اتفاقی افتاد که کشورهای هلند، انگلیس و فرانسه با آمریکا همراهی نکردند؟ کشورهای اروپایی در بعد بین‌المللی متعهدتر از آمریکا هستند، چون بر این باورند که اگر خلافی از سوی آنها صورت بگیرد، محفل‌هایی برای پاسخگویی در سطح بین‌الملل وجود دارد و در همین راستا سعی دارند خود را متعهد به قانون نشان دهند. در این جهت تلاش دارند

اولین جلسه شورای امنیت در سال جدید میلادی که به اصرار آمریکا برای بررسی وضعیت اغتشاشات در ایران تشکیل شده بود به صحنه اعتراض سه عضو دائم این شورا به واشنگتن تبدیل شد. صحنه‌ای که بدون هرگونه قطعنامه و حتی بی‌بنیاهی به اتمام رسید و ظریف از آن به‌عنوان «یک اشتباه دیگر در سیاست خارجی ترامپ» یاد کرد. این جلسه با وجود اصرار آمریکا «تقریباً هیچ» تنها و تنها دستاورد آمریکا از برگزاری آن بود. برخی از کنشگران و تحلیلگران بر این باورند که آمریکا به دنبال آن بود تا

با حمایت از اغتشاشات داخلی ایران و محکوم کردن ایران در شورای امنیت سازمان ملل بار دیگر فشارها را علیه ایران بیشتر کند. از سوی دیگر برخی آنها را زمینه‌ای برای خروج آمریکا از برجام در روز ۱۲ ژانویه می‌دانند. در همین راستا با «دکتر سید جلال ساداتیان»، سفیر پیشین ایران در بریتانیا و کارشناس مسائل بین‌الملل به گفت‌وگو پرداختیم که مشروح آن در ادامه از نظر می‌گذرد.

⬢ اسرائیل از زمان اوپاما به دنبال درگیر کردن ایران در مسائل داخلی است

در جریان اغتشاشات اخیر در ایران، آمریکا تلاش‌های زیادی برای برگزاری جلسه شورای امنیت سازمان ملل انجام داد که در نهایت موفق به برگزاری جلسه شد؛ جلسه‌ای که البته نتیجه مثبتی برای این کشور در پی نداشت و نتوانست علیه ایران مصوبه شورای امنیت بگیرد. به نظر شما این تلاش‌ها در این برهه زمانی تا چه حد با اغتشاشات در کشور ارتباط دارد؟

ماجرای اینجاست که می‌شود که اسرائیل تمام تلاش خود را به کار می‌بندد تا به نحوی ایران را درگیر کند. این تلاش‌ها در زمان اوپاما هم بود ولی در آن زمان به دلیل عدم همراهی اوپاما با اسرائیل به نتیجه نرسید و اسرائیل به نحوی کاملاً منزوی شده بود. اما با آمدن آقای ترامپ جان تازه‌ای گرفت و شرایط منطقه هم تغییر کرد. اسرائیل تا زمانی که داعش در منطقه حضور داشت خیالش از بابت امنیتش تا حدودی راحت بود چون فکر می‌کرد ایران و متحدانش درگیر داعش هستند.

⬢ با برچیده شدن داعش نگرانی‌های اسرائیل افزایش یافت

با برچیده شدن بساط داعش نگرانی‌های اسرائیل، به خصوص از ناحیه امنیتش افزایش یافت و سعی کرد با برخی از بازیگران منطقه‌ای بتواند گرفتاری‌های دیگری برای ایران درست کند از جمله اینکه بر موج استقلال‌خواهی

اعتراضات اخیر که البته به نردبانی برای رفتارهای رادیکال و اقدامات ساختارشکنانه جریانی سازمان‌یافته تبدیل شد، بیش از آنکه نشان دهد حال اقتصاد خوب نیست، پرده از این واقعیت برداشته که مردم کاسه صبرشان لبریز شده است. هرچند که مجموع این تحولات خیلی‌ها را به صرافت انداخته تا با تفسیر به‌رای و

قلب واقعیت، آنچه خود می‌خواهند را به جامعه و دستگاه‌های تصمیم‌گیر و تصمیم‌ساز القا کنند؛ تلاشی که البته به نظر می‌رسد تا این لحظه نتیجه روشنی را به دنبال نداشته است. به هر حال ماهیت و خاستگاه اولیه اعتراضات به‌گونه‌ای بود که سیاسی‌خوانندش یا فرهنگی، از سر شکم‌سیری بداندند و زلفش را به تمناي آزادی گره بزنند یا آن را به پای دغدغه‌های بالاشهری و حقوق شهروندی و... بنویسند، تغییری در واقعیت ماجرا ایجاد نمی‌کند؛ واقعیتی که به این سادگی‌ها قابل تأویل نیست.

⬢ چرا مردم شاکی‌اند؟

شاخص‌های اقتصادی به خوبی نشان می‌دهد که چرا مردم در مقطع کنونی تا این حد شاکی‌اند. کارگران و بسیاری از کارمندان به صورت تقریبی با دریافت حقوقی معادل یک میلیون تا یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان، از سبزه‌هایشان نرمی آیند. ضریب جینی به ۴۰ درصد رسیده و بیانگر فاصله طبقاتی‌ای است که حالا حسابی تشدید شده. اشتغال خالص که از جمع جبری ورودی‌ها و خروجی‌های بازار کار به دست می‌آید، به منفی ۶/۶ درصد رسیده است. به بیان دقیق‌تر نیروهای خارج‌شده از بازار کار بیش از میزان شغل ایجادشده هستند و این در حالی است که دولت‌مردان همواره نسبت به صفر بودن این آمار در دولت قبل متفقد بودند. نوسانات نرخ ارز در این سال‌ها بیش از ۱۴۰۰ تومان بوده و از ۳۲۰۰

محمود رضا کریمی روزنامه‌نگار

گفت‌وگو

چشم‌انداز روشنی را تصویر نمی‌کرد. برنامه‌ای که با هزار حرف و حدیث و به دنبال امتناع دولت از نگارش آن، در نهایت توسط مجلس نوشته شد. در این باره کارشناسان معتقدند روح حاکم بر متن برنامه‌ای که نهایتاً توسط مجلس نگاشته و تصویب شد بسیار آرمانی و خارج از واقعیت است و اعداد بیان شده آن نظیر نرخ رشد سالانه هشت درصد، کاهش نرخ بیکاری تا هشت درصد و رسیدن سهم سرمایه‌گذاری خارجی به ۲۲ درصد در تامین مالی، باید‌هایی است که تحقق آنها با توجه به ظرفیت اقتصاد ایران چیزی شبیه معجزه خواهد بود.

⬢ یک بودجه و هزار حرف و حدیث

حالا لایحه بودجه سال ۹۷ به‌عنوان برنامه کوتاه‌مدت دولت، روی میز نمایندگان است و آن‌طور که در خبرها دیده می‌شود ظاهراً قرار نیست از این لایحه هم آبی گرم شود. حذف ۳۰ میلیون نفر از یارانه‌گیران در کنار افزایش قیمت حامل‌های انرژی از جمله گازوئیل، افزایش قیمت آب و برق، حذف یارانه نان و متعاقباً افزایش نرخ انواع نان، افزایش مالیات، افزایش چند برابری عوارض خروج از کشور و... فشار مالی سنگینی را به عموم مردم وارد خواهد کرد. از افزایش کرایه حمل‌ونقل کالا و مسافر گرفته تا رشد قیمت مایحتاج مردم، افزایش هزینه‌های جاری زندگی، افزایش نرخ دلار، ورود گران کالا با نرخ جدید دلار، افزایش قاچاق، رکود تولید و... که همگی مستقیماً معیشت مردم را هدف قرار خواهند داد. بر این اساس افزایش نجومی درآمد‌های پیش‌بینی شده برای دولت که به احتمال قریب به یقین، بیدار شدن دیو خفته تورم، تشدید رکود و کوچک‌تر شدن سفره مردم را به همراه دارد، نارضایتی‌ها را در جامعه گسترش خواهد داد. متأسفانه این همه چیزی است که دولت در چنته دارد. اصرار دولت و حامیان رسانه‌ای‌اش بر بسط ریشه‌های اعتراضات اقتصادی اخیر به گسسته‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... بی‌انگار آن است که ظاهراً پاک کردن صورت مسئله بیش از هر چیز اولویت دارد و از قاتل اندک عزمی جدی هم برای آن کردن گره‌های مولد این نارضایتی‌ها وجود ندارد.

حذف ۳۰ میلیون نفر از یارانه‌گیران در سال آینده

رسیدن اشتغال خالص به منفی ۶/۶ درصد

کاهش ۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلاری حجم سرمایه‌گذاری خارجی

افزایش ۱/۶ میلیون خانوار به شمار مستأجران در ۵ سال گذشته

احتمال افزایش ۵۰ درصدی قیمت بنزین

نوسان بیش از ۱۴۰۰ تومانی نرخ ارز

چرا مردم شاکی‌اند؟

⬢ عاقبت کوهی که موش زایید

به هر ترتیب گره زدن سیاست‌های اقتصادی دولت به نتایج مذاکرات هسته‌ای و دادن وعده فتح الفتوح و حل همه مشکلات بعد از توافق هسته‌ای، منجر به آن شد که فعالان اقتصادی از هر گونه سرمایه‌گذاری دست‌بکشند و تصمیم‌های کاری را به تعویق بیندازند تا نتایج برجام را ببینند. در نهایت نیز متأسفانه شد آنچه نباید می‌شد. عاقبت کوه برجام موش زایید و رکود فراگیر و هم‌افزا، کسب‌وکارها را فلج کرد و بسیاری از واحدهای تولیدی را به ورشکستگی و تعطیلی کشاند. علاوه بر آن ظهور تغییرات نامطلوب خارجی از جمله رئیس‌جمهور شدن دونالد ترامپ در ایالات متحده، وضعیت کنونی برجام، اختلالات فراوان در روابط کارگزاری بانک‌ها در فضای پس‌برجام، دستاوردی که «تقریباً هیچ» خوانده شد و به ادعان ظریف حتی به افتتاح یک حساب بانکی در کشوری چون انگلستان هم قند نداد، نقض مکرر توافقات هسته‌ای و خروج احتمالی آمریکا در روزهای آینده از آن و... نشانه‌هایی روشن از نوعی بن‌بست در ایده مرکزی دولت را به تصویر می‌کشد. ایده‌ای که متأسفانه به‌رغم شکست آن، در پنجمین سال از عمر دولت مستقر همچنان جایگزین مشخصی برای آن در نظر گرفته نشده است.

برنامه میان‌مدت دولت عبور از وضع موجود که تحت عنوان لایحه برنامه پنج‌ساله ششم توسعه و در قالب احکام مقدمه‌ای برنامه ارائه شد هم

سوی آب‌ها به‌طور اعم و با چشم‌آبی‌ها به‌طور اخص اعتقاد دارد.